

PAPER DETAILS

TITLE: Üniversite Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Algısının Toplumsal Cinsiyet Rolü ve Cinsiyet
Değişkenlerine Göre İncelenmesi//Examination of Gender Perception of University Students

According to Sex and Sex Roles

AUTHORS: Erol ESEN,Digdem SIYEZ,Yagmur SOYLU,Gölce DEMİRGÜRZ

PAGES: 0-0

ORIGINAL PDF URL: <http://www.e-ijer.com/tr/download/article-file/310185>

Üniversite Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Algısının Toplumsal Cinsiyet Rolü ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi ¹

Dr. Erol Esen

Şehit Cesur İlkokulu-Türkiye
midfielder_1912@hotmail.com

Prof.Dr. Diğdem Müge Siyez

Dokuz Eylül Üniversitesi-Türkiye
didem.siyez@deu.edu.tr

Arş.Gör.Dr. Yağmur Soylu

Dokuz Eylül Üniversitesi-Türkiye
yagmur.soylu@deu.edu.tr

Gülce Demirgürz

Dokuz Eylül Üniversitesi (YL öğrenci)-Türkiye
gulce_43@hotmail.com

Özet:

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinde cinsiyet rolü ve cinsiyet değişkenlerinin toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki etkisinin incelenmesidir. Araştırmaya Dokuz Eylül Üniversitesi'nde lisans öğrenimine devam eden 2255 öğrenci (1238 kadın, 1017 erkek) katılmıştır. Katılımcılara "Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği", "BEM Cinsiyet Rollerı Envanteri" ve "Kişisel Bilgi Formu" uygulanmıştır. Verilerin analizinde iki yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular, kadın öğrencilerin %36.8'inin kadınsı cinsiyet rolüne, %11.6'sının erkeksi cinsiyet rolüne, %28.8'i androjen cinsiyet rolüne ve %22.8'inin belirsiz cinsiyet rolüne sahip olduğunu gösterirken; erkek öğrencilerin % 36.2'si erkeksi cinsiyet rolüne, %6.6'sının kadınsı cinsiyet rolüne, %29'unun androjen cinsiyet rolüne ve %28.2'sinin belirsiz cinsiyet rolüne sahip olduğunu göstermektedir. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algıları üzerinde cinsiyet temel etkisinin, cinsiyet rolleri ve cinsiyet ortak etkisinin anlamlı olduğu ancak cinsiyet rolleri temel etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Elde edilen bulgular literatür ışığında tartışılmıştır.

Keywords: Toplumsal cinsiyet algısı, cinsiyet rolleri, üniversite öğrencileri

**E-Uluslararası Eğitim
Araştırmaları Dergisi,
Cilt: 8, Sayı: 1, 2017, ss. 46-63**

DOI: 10.19160/5000197327

Gönderim: 2016-07-29
Revizyon1: 2016-11-17
Revizyon1: 2017-02-19
Kabul: 2017-03-29

Önerilen Atıf

Esen, E. Soylu, Y., Siyez, D. M., ve Demirgürz, G. (2017). Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algısının toplumsal cinsiyet rolü ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 1, 2017, ss. 46-63, DOI: 10.19160/5000197327

¹ Bu çalışma Dokuz Eylül Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenen 2014.KB.SOS.014'numaralı ve "Dokuz Eylül Üniversitesi Lisans Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Algısının Kişisel Gelişim Yönelimi Aracılığıyla Kariyer İyimserliği ve Kariyer Uyumluluğuna Etkisi" başlıklı araştırma projesinden üretilmiştir.

GİRİŞ

Cinsiyet, bireyin doğuştan getirdiği, kadın veya erkek olarak sahip olduğu genetik, fizyolojik ve biyolojik özellikleri tanımlarken; toplumsal cinsiyet ise kadın veya erkek olmaya toplumun, kültürün sosyal olarak yüklediği anlamları ve beklentileri ifade etmektedir (Bhasin, 2003; Dökmen, 2012; Oakley, 1985). Toplumsal cinsiyet, kadın ve erkeklerin toplum tarafından nasıl algılandığını, nasıl düşünüldüğünü ve nasıl davranmalarını beklediğine ilişkin değerleri, yargıları ve rolleri açıklamaya yönelik çok boyutlu bir kavramdır (Akin ve Demirel, 2003; Altinova ve Duyan, 2013; Kottak, 2002; Staggenborg, 1998). Kadın ve erkeklerin toplumda üstlendikleri rollerin, doğal ve kendiliğinden bir iş bölümünden çok kültür tarafından belirlenen ve zamanla değişebilir roller ve sorumluluklar içerdiği görülmektedir (Aksoy, 2006). Bu yönüyle dinamik bir kavram olan toplumsal cinsiyet, içinde yaşanılan kültür tarafından etkilenmekte ve kültürden kültüre hatta aynı kültür içerisinde farklı sosyal gruplar arasında da değişkenlik gösterebilmektedir (Bhasin, 2000; Oakley, 1985).

Toplumsal cinsiyet kavramının boyutlarından biri olarak görülen toplumsal cinsiyet rolleri; geleneksel olarak her iki cinsiyete atfedilen özellikleri ve davranışları tanımlamaktadır. Kadın ve erkeklerden, toplumun beklentileri ile biçimlenen bu rollere sadık kalmaları beklenmektedir. (Dökmen, 2012). Toplumsal cinsiyet rolleri açısından kadın ve erkeğin rollerini; geleneksel ve eşitlikçi roller olarak sınıflandırmak mümkündür. Geleneksel roller içerisinde kadına yüklenen roller; ev işlerinden sorumlu olma, iş hayatında aktif olmama gibi eşitlikçi olmayan sorumlulukları, görevleri işaret ederken; erkeklere ise evin geçiminden sorumlu olma, evin reisi olma gibi görevler yüklenmektedir. Buna karşın eşitlikçi roller ise; aile, mesleki, evlilik, sosyal ve eğitim yaşamında kadın ve erkeğin sorumlulukları eşit olarak paylaşmalarıdır (Akin ve Demirel, 2003; Basow, 1992; Dökmen, 2012).

Kültürel olarak kadına ve erkeğe uygun görülen kişilik özellikleri, davranışlar ve sorumluluklar toplum tarafından toplumsal cinsiyet kalıp yargılarına dönüştürülmektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri de, bu kalıp yargılar yoluyla üretilmekte, pekiştirilmekte ve aktarılmaktadır (Zeyneloğlu, 2008). Toplumsal cinsiyet kalıp yargıları, kadın ve erkeklere atfedilen, toplumsal olarak paylaşılan özellikler, bilişsel yapılar ya da şemalardır. Toplumsal cinsiyet kalıp yargıları, kişisel özellikler, tutum ve inançlar, davranışlar, fiziksel görünüm gibi birçok bileşene sahiptir (Deaux ve Lewis, 1984).

Toplumsal cinsiyet kalıp yargıları bireyin yaşamını etkileyen önemli faktörler arasında yer almaktadır. Toplum tarafından kadınların ve erkeklerin sahip oldukları düşünülen kişilik özellikleri genel olarak kadınsı (feminen) ve erkeksi (maskülen) özellikler olarak gruplandırılmaktadır. Kadınlardan toplum tarafından kabul gören kadınsı özelliklere sahip olup, erkeksi özellikleri taşımamaları; erkeklerden ise erkeksi özelliklere sahip olup kadınsı özellikler göstermemeleri beklenmektedir (Aydın ve Kavuncu, 1991). Bu konuda kadınlara ve erkeklere atfedilen toplumsal cinsiyet kalıp yargıları incelendiğinde erkeksi özelliklerin atılgan, korkusuz, akılcı, güvenli, bağımsız, soğukkanlı, güçlü, katı, saldırgan, aktif; kadınsı özelliklerin ise sevecen, duygusal, hassas, ılımlı, bağımlı, şefkatli, boyun eğen mütevazı, narin, bakım veren, pasif gibi sıfatlarla tanımlandığı belirlenmiştir (DeLisi ve Soundranayagam, 1990; Dökmen, 2012; Eagly, Wood ve Diekman, 2010; Sunar, 1982). Bu özellikler değerlendirildiğinde, kadınlara pasif, edilgen bir rol uygun görülürken; erkeklere aktif, etken bir rol uygun görülmektedir (Burger, 2006). Aynı zamanda erkeklere verilen rollerin, ataeril sistemdeki değerler sebebiyle daha önemli olduğu düşünülmektedir. Kadınlara verilen roller ise daha çok ikinci planda ve erkeğin tamamlayıcısı konumundadır. Erkeğe atfedilen bu özellikler kadınlar üzerinde kullanılan hegemonik bir güce ve kültürel pratiğe dönüşmektedir (Cangöz, 2013). Bu yönüyle toplumsal cinsiyet kalıp yargıları kadınlara ve erkeklere ilişkin ayrımcılığın, eşitsizliğin ve geleneksel tutumların devam etmesinde en önemli unsur olarak karşımıza çıkmaktadır (Altinova ve Duyan, 2013).

Toplumsal cinsiyet kalıp yargıları hem kadınların hem de erkeklerin yaşamını şekillendirmekte zaman zamanda bireyin kendisini gerçekleştirmesi konusunda sorunlar yaratabilmektedir (Evans ve Diekman, 2009). Toplumsal yaşamın birçok alanında kadına ve erkeğe yüklenen kalıp yargılar, kadınlar aleyhine bir ayrımcılık yaratarak, toplum yaşantısında sıklıkla kadınların ikinci plana atılmalarına ve erkeğe kadından daha fazla değer veren bir eşitsizlik modelinin devam etmesine neden olmaktadır. Bu eşitsizlik modeli özellikle çalışma/fırsat eşitliği, kararlara katılım, seçme özgürlüğü, eğitim ve meslek seçiminde daha fazla göze çarpmaktadır (Zeyneloğlu 2008). Özellikle ataerkil geleneksel yapının etkisini halen devam ettirdiği ülkemiz gibi gelişmekte olan toplumlarda, kadının kendisiyle ilgili vereceği kararlarda ve davranışlarında toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştiren ataerkil düzenin baskısı azımsanmayacak biçimde hissedilmektedir (Kahraman, Ozansoy, Akıllı, Kekillioğlu ve Özcan, 2014). Çalışma, aile yaşamı ve toplumsal yaşam alanlarına ilişkin yukarıda sayılan ayrımcılıklar ise, kadınların toplumsal statüsünü olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle kadınlar toplum içerisinde istenilen statüye ulaşamamış ve çoğunluğu birçok alanda erkeklerin gerisinde kalırken cinsiyetler arası bir eşitsizlik ortaya çıkmıştır. Ancak günümüzde kadının eğitim düzeyinin yükseldiği ve çalışma yaşamına girdiği toplumlarda kadın ve erkeklerin üstlendiği geleneksel roller kadın lehine değişmeye başlamıştır (Attanapola, 2004).

Üniversitelerin toplumun ilerlemesi ve dönüşümüne öncülük etmesi gereken temel kurumlar olduğu dikkate alındığında üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ve toplumsal cinsiyet algısı yönünden daha eşitlikçi bir yaklaşıma sahip olunması beklenmektedir. Ancak gerek ülkemizde gerekse yurtdışında üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısını belirlemeye yönelik yapılan çalışmalar özellikle erkeklerin toplumsal cinsiyet algısında geleneksel bakış açısını devam ettirirken, kadınların ise erkeklere göre daha eşitlikçi bir bakış açısına sahip olduklarını göstermektedir (Aşılı, 2001; Aylaz, Güneş, Uzun ve Ünal, 2014; Frieze, Ferligoj, Kogovsek, Horvat ve Sarlija, 2003; Güvenç, 1996; Kabasakal ve Girli, 2012; Keith ve Jacqueline, 2002; Kimberly ve Mahaffy, 2002; Kodan Çetinkaya, 2013; Kulik, 1999; Öngen ve Aytaç, 2013; Pınar, Taşkın, Eroğlu, 2008; Çelik, Pasinlioğlu, Tan ve Koyuncu, 2013; Vefikuluçay, Demirel, Taşkın, ve Eroğlu, 2007; Yılmaz, Zeyneloğlu, Kocaöz, Kısa, Taşkın ve Eroğlu, 2009; Zhang, 2006). Ülkemizde üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmaların sınırlı sayıda katılımcıyla yapıldığı dikkati çekmektedir. Üniversitenin genelini kapsayan bir araştırma ile daha güvenilir bir profil elde edileceği gibi toplumda kadına ve erkeğe yüklenen bu rollerin, üniversite öğrencileri açısından nasıl bir anlam taşıdığını belirlemenin olası kalıp yargıları azaltmaya, geleneksel bakış açısını dönüştürmeye yönelik müdahale çalışmaları açısından önemli olduğuna inanılmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinde cinsiyet rolü ve cinsiyet değişkenlerinin toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki etkisinin incelenmesidir.

YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Dokuz Eylül Üniversitesi'nde lisans eğitimine devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde çok-aşamalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İlk aşamada araştırmanın örneklem büyüklüğü hesaplanmıştır. Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'ndan alınan bilgiye göre 2014-2015 eğitim öğretim yılında kayıtlı lisans öğrencisi sayısı (uzaktan eğitim programları hariç) 42.031'dir. Örneklem büyüklüğü hesaplama programı kullanılarak %99 güven düzeyinde ve 3 güven aralığında uygun örneklem büyüklüğü 1771 olarak hesaplanmıştır. İkinci aşamada örneklemin belirlenmesinde tabakalı örnekleme ve tesadüfi örnekleme yöntemleri kullanılmıştır. Üniversite bünyesinde bulunan her bir fakülte bir tabaka olarak belirlenmiştir ve ilgili fakültede bulunan öğrencilerin, toplam öğrenci sayısına göre oranı dikkate alınarak her bir fakülteden ulaşılması

planlanan öğrenci sayısı belirlenmiştir. Fakültelerden, bölümlerin ve sınıfların belirlenmesinde rastgele sayılar tablosu kullanılmıştır.

Araştırmaya 13 fakülteden, 3 yüksekokuldan ve 1 konservatuardan 2255 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmaya katılanların 1238'i kadın (%54.9), 1017'si erkektir (%45.1). Örneklem grubunun yaş aralığı 17-45 arasında değişmektedir ($\bar{X} = 21.32$, $ss = 2.29$). Örneklem grubunun 719'u (%31.9) birinci sınıfa, 582'i ikinci sınıfa (%25.7), 549'u üçüncü sınıfa (%24.3) ve 407'si son sınıfa (%18) devam etmektedir.

Veri Toplama Araçları

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ; Altınova ve Duyan, 2013).

Bireylerin toplumsal cinsiyete yönelik algılarını değerlendirmek amacıyla geliştirilen TCAÖ 25 maddelik 5'li Likert tipi (1= kesinlikle katılmıyorum, 5= kesinlikle katılıyorum) bir ölçektir. TCAÖ'de "Evlilik, kadının çalışmasına engel olmaz.", "Çalışan kadın da çocuklarına yeterince zaman ayırabilir." gibi olumlu maddelerin (10 madde) yanı sıra "Kocasız kadın çalışmamalıdır.", "Kocasız kadın sahipsiz eve benzer." gibi tersten puanlanan olumsuz maddelerde (15 madde) yer almaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 25 iken, alınabilecek en yüksek puan ise 125'tir. Ölçekten alınan yüksek puanlar eşitlikçi toplumsal cinsiyet algısına işaret etmektedir. Ölçeğin geçerliğini test etmek amacıyla yapılan açıklayıcı faktör analizinde ölçeğin tek boyuttan oluştuğu belirlenmiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı .87'dir (Altınova ve Duyan, 2013). Bu araştırmada ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .92 olarak bulunmuştur.

Bem Cinsiyet Rollerı Envanteri (Bem; Bem, 1974).

Cinsiyet rollerini değerlendirmek amacıyla geliştirilen ölçekte kadınsı ve erkeksi özellikleri gösteren 20'şer sıfat bulunmaktadır. Kadınsılık (K) ve erkeksilik (E) ölçeklerinden elde edilen toplam puanların grubun medyanına göre değerlendirilerek bireyler dört cinsiyet rolüne (kadınsı, erkeksi, androjen ve belirsiz) göre sınıflandırılmaktadır. Buna göre kadınsılık puanı kadınsılık medyanının altında ama erkeksilik puanı erkeksilik medyanının üstünde olanlar "erkeksi (maskülen)"; kadınsılık puanı kadınsılık medyanının üstünde ama erkeksilik puanı erkeksilik medyanının altında olanlar "kadınsı (feminen)"; kadınsılık puanı kadınsılık medyanının üstünde ve erkeksilik puanı erkeksilik medyanının üstünde olanlar "androjen"; kadınsılık puanı kadınsılık medyanının altında ve erkeksilik puanı erkeksilik medyanının altında olanlar "belirsiz" olarak sınıflandırılmıştır. Bem'in Türkçe uyarlaması Kavuncu (1987) tarafından yapılmıştır. Bem'in Türkçe formunun test-tekrar test güvenirlik katsayısı ($n = 208$), K için .75, E için .89 olarak bulunmuştur (Kavuncu, 1987). Ayrıca Dökmen (1991) tarafından yapılan ölçüt geçerliği çalışmasında Bem ile Cinsiyet Rollerı ile ilgili Kalıp Yargı Ölçeği arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur (K için, $r = .51$; E için $r = .63$).

Kişisel Bilgi Formu.

Araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgi formunda cinsiyet, yaş, okunan bölüm ve sınıf gibi demografik değişkenlere ilişkin sorular yer almaktadır.

Verilerin Toplanması

Dokuz Eylül Üniversitesi Etik Kurulu'ndan izinlerin alınmasının ardından veri toplama süreci başlamıştır. Veriler, 2014-2015 güz yarıyılında toplanmıştır. Araştırmaya katılımın gönüllülük ilkesine dayandığı ve istedikleri zaman uygulamayı bırakabilecekleri katılımcılara açıklanmıştır. Ölçeklerin tamamlanması 30-40 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısında toplumsal cinsiyet rolü ile cinsiyet ortak etkisini incelemek için ise çift yönlü varyans analizi (Two-way ANOVA) yapılmıştır. Varyans analizi yapılabilmesi için normallik ve varyansların homojenliği varsayımlarının karşılanması gereklidir (Tabachnick & Fidell, 2001). Tek değişkenli normalliğin kontrolü toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinden elde edilen değerlerin basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) katsayıları incelenerek ve Kolmogorov-Smirnov hipotez testi ile yapılmıştır. TCAÖ'ye ilişkin basıklık ve çarpıklık değerleri ± 1 arasında olmasına rağmen Kolmogorov-Smirnov testinden elde edilen değerler $p < .05$ düzeyinde olduğu için dağılımın normal olmadığı belirlenmiştir. Bu nedenler toplumsal cinsiyet algısı puanlarında dönüştürme yapılarak normallik varsayımı karşılanmıştır ($Z = .79$, $p > .05$). Çok değişkenli normallik varsayımı incelendiğinde araştırmanın bağımlı değişkeninin bağımsız değişkenlerin her bir kombinasyonunda normallik varsayımını karşıladığı belirlenmiştir. Varyansların homojenliği varsayımı ise Levene's testi ile sınanırken, sonuçlar bu varsayımında doğrulandığını göstermektedir ($F = 1.37$, $p > .05$).

BULGULAR

Tanımlayıcı İstatistikler

Üniversite öğrencilerinin TCAÖ maddelerine verdikleri cevapların cinsiyete göre frekans dağılımları Tablo 1' de yer almaktadır.

Aile yaşantısı ile ilgili ölçek maddelerine verilen yanıtlar değerlendirildiğinde araştırmaya katılan kadınların, erkeklere göre daha eşitlikçi bir bakış açısına sahip olduğu söylenebilir. Örneğin "Kadınlar anne olduktan sonra çalışmamalıdır." ifadesine kadınların %2.9'u kesinlikle katıldığını belirtirken erkeklerde bu oran %30.7'dir. Benzer şekilde, "Bir kadın kendi haklarına sahip olabilmek için gerekirse kocasına karşı çıkabilmelidir." ifadesine kadınların %61.9'u kesinlikle katıldığını belirtirken erkeklerde bu oran %28.8'dir.

İş yaşamı ile ilgili ölçek maddelerine verilen yanıtlar değerlendirildiğinde de kadınların, erkeklere göre daha eşitlikçi bir bakış açısına sahip olduğu söylenebilir. Örneğin, "Kadınlar yönetici olabilir." ifadesine kadınların %77.2'si kesinlikle katıldığını belirtirken erkeklerde bu oran %41'dir. Benzer şekilde, "Kadın siyasetçiler de başarılı olabilir." ifadesine kadınların %63.4'si kesinlikle katıldığını belirtirken erkeklerde bu oran %41.2'dir.

Ev işleri ile ilgili ölçek maddelerine verilen yanıtlar değerlendirildiğinde araştırmaya katılan kadınların, erkeklere göre daha eşitlikçi bir bakış açısına sahip olduğu söylenebilir. Örneğin, "Erkekler de çamaşır bulaşık gibi ev işlerini yapmalıdır." ifadesine kadınların %66.6'sı kesinlikle katıldığını belirtirken erkeklerde bu oran %27.4'dür. "Kadınların birinci görevi ev işlerini üstlenmektir." ifadesine kadınların %57.4'ü kesinlikle katılmadığını belirtirken, erkeklerde bu oran %27.4'dür.

Tablo 1.*Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Toplumsal Cinsiyet Algısına İlişkin Görüşleri*

Ölçek Maddeleri	Cinsiyet	Tamamen Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Evlilik, kadının çalışmasına engel olmaz.	Kadın	49	4	33	2.7	48	3.9	236	19.1	872	70.4
	Erkek	50	4.9	56	5.5	90	8.8	291	28.6	530	52.1
2. Kadın sadece ailesinin ekonomik sıkıntısı varsa çalışmalıdır.	Kadın	827	66.8	309	25	40	3.2	32	2.6	30	2.4
	Erkek	370	36.4	356	35	116	11.4	114	11.2	61	6
3. Çalışan kadın da çocuklarına yeterinde zaman ayırabilir.	Kadın	43	3.5	87	7	172	13.9	439	35.5	497	40.1
	Erkek	66	6.5	149	14.	236	23.3	353	34.7	213	20.9
4. Kadınlar anne olduktan sonra çalışmamalıdır.	Kadın	716	57.8	336	27.	99	8	51	4.1	36	2.9
	Erkek	66	6.5	106	10.	188	18.5	345	33.9	312	30.7
5. Kadın siyasetçiler de başarılı olabilir.	Kadın	60	4.8	28	2.3	60	4.8	305	24.6	785	63.4
	Erkek	62	6.1	61	6	123	12.1	352	34.6	419	41.2
6. Kadınlar evlendikten sonra çalışmamalıdır.	Kadın	930	75.1	219	17.	25	2	34	2.7	30	2.4
	Erkek	455	44.7	318	31.	136	13.4	58	5.7	50	4.9
7. Çalışma hayatı kadının ev işlerini aksatmasına neden olmaz.	Kadın	51	4.1	119	9.6	253	20.4	420	33.9	395	31.9
	Erkek	80	7.9	193	19	293	28.8	284	27.9	167	16.4
8. Çalışan bir kadın hayattan daha çok zevk alır.	Kadın	28	2.3	42	3.4	133	10.7	377	30.5	658	53.2
	Erkek	46	4.5	75	7.4	314	30.9	345	33.9	237	23.3
9. Kadınlar erkekler tarafından her zaman korunmalıdır.	Kadın	266	21.5	307	24.	225	18.2	228	18.4	212	17.1
	Erkek	105	10.3	144	14.	172	16.9	282	27.7	314	30.9
10. Kocasız kadın çalışmamalıdır.	Kadın	848	68.5	226	18.	74	6	50	4	40	3.2
	Erkek	318	31.3	233	22.	188	18.5	146	14.4	132	13
11. Kadınlar yönetici olabilir.	Kadın	31	2.5	23	1.9	28	2.3	200	16.2	956	77.2
	Erkek	51	5	64	6.3	110	10.8	375	36.9	417	41
12. Çalışan bir kadın kazandığı geliri eşine	Kadın	729	58.9	312	25.	117	9.5	48	3.9	32	2.6
	Erkek	293	28.8	343	33.	206	20.3	102	10	73	7.2
13. Çalışan bir kadın çocuklarına daha iyi anne olur.	Kadın	48	3.9	98	7.9	374	30.2	372	30	346	27.9
	Erkek	80	7.9	164	16.	452	44.4	201	19.8	120	11.8
14. Erkekler de çamaşır bulaşık gibi ev işlerini	Kadın	68	5.5	38	3.1	38	3.1	270	21.8	824	66.6
	Erkek	97	9.5	95	9.3	149	14.7	397	39	279	27.4
15. Kocasız kadın sahipsiz eve benzer.	Kadın	738	59.6	246	19.	105	8.5	84	6.8	65	5.3
	Erkek	321	31.6	230	22.	198	19.5	147	14.5	121	11.9
16. Bir ailenin gelirini erkekler sağlamalıdır.	Kadın	692	55.9	333	26.	84	6.8	88	7.1	41	3.3
	Erkek	268	26.4	322	31.	170	16.7	177	17.4	80	7.9
17. Kadınlar kendi başına ticarethane gibi yerler	Kadın	862	69.6	222	17.	74	6	46	3.7	34	2.7
	Erkek	386	38	320	31.	144	14.2	96	9.4	71	7
18. Kadınların birinci görevi ev işlerini üstlenmektir.	Kadın	735	59.4	322	26	89	7.2	70	5.7	22	1.8
	Erkek	251	24.7	331	32.	162	15.9	196	19.3	77	7.6
19. Bir kadın kocasından fazla para kazanmamalıdır.	Kadın	742	59.9	270	21.	107	8.6	90	7.3	29	2.3
	Erkek	326	32.1	311	30.	156	15.3	118	11.6	106	10.4
20. Erkek her zaman evin reisi olmalıdır.	Kadın	692	55.9	274	22.	111	9	115	9.3	46	3.7
	Erkek	203	20	193	19	160	15.7	264	26	197	19.4
21. Toplumun liderliği genellikle erkeklerin elinde olmalıdır.	Kadın	810	65.4	287	23.	59	4.8	47	3.8	35	2.8
	Erkek	226	22.2	269	26.	205	20.2	197	19.4	120	11.8
22. Kız çocuklarına da erkek çocuklar kadar özgürlük verilmelidir.	Kadın	29	2.3	30	2.4	57	4.6	182	14.7	940	75.9
	Erkek	72	7.1	112	11	138	13.6	267	26.3	428	42.1
23. Bir kadın kendi haklarına sahip olabilmek için gerekirse kocasına karşı çıkabilmelidir.	Kadın	59	4.8	44	3.6	76	6.1	296	23.9	763	61.6
	Erkek	93	9.1	110	10.	178	17.5	343	33.7	293	28.8
24. Kadın kocasından yaş olarak daha küçük olmalıdır.	Kadın	359	29	272	22	280	22.6	235	19	92	7.4
	Erkek	272	26.7	241	23.	218	21.4	189	18.6	97	9.5
25. Ailedeki önemli kararları erkekler vermelidir.	Kadın	780	63	314	25.	80	6.5	36	2.9	28	2.3
	Erkek	239	23.5	324	31.	201	19.8	154	15.1	99	9.7

Genel olarak değerlendirildiğinde araştırmaya katılan kadınların, erkeklere göre toplumsal cinsiyet eşitliği açısından daha eşitlikçi bir bakış açısına sahip olduğu söylenebilir.

Katılımcıların TCAÖ'den elde ettikleri puan ortalamasına ilişkin bilgiler Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2.*TCAÖ'ye İlişkin Betimsel İstatistikler*

	n	$\bar{X}$	ss	Min	Max
TCAÖ	2255	92.45	15.63	40.19	130.03

Tablo 2'de görüldüğü gibi katılımcıların TCAÖ'den aldıkları puan ortalaması 92.45 (ss = 15.63)'dir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre cinsiyet rollerinin dağılımı Tablo 3'te yer almaktadır. Cinsiyet rolünün belirlenmesinde Bem (1981) tarafından önerilen sınıflandırma yöntemi kullanılmıştır. Buna göre katılımcıların kadınsılık ve erkeksilik ölçeklerinden elde ettikleri toplan puanların, grup medyanına göre değerlendirilmesi yapılarak dört cinsiyet rolüne (kadınsı,

erkeksi, androjen ve belirsiz) göre sınıflandırılması yapılmıştır. Bu araştırmada Dökmen (1999) tarafından belirlenen medyan değerleri (Kadınsılık ölçeği için 111, Erkeklik ölçeği için 104) kullanılmıştır.

Tablo 3.

Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Cinsiyet Rollerinin Dağılımı

	Kadınsı		Erkeksi		Androjen		Belirsiz	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadın	456	36.8	143	11.6	356	28.8	283	22.8
Erkek	67	6.6	368	36.2	295	29	287	28.2

Tablo 2' de görüldüğü gibi kadın öğrencilerde kadınsı cinsiyet rolüne sahip olanların oranı %36.8 ($n=456$), erkeksi cinsiyet rolüne sahip olanların oranı %11.6 ($n=143$), androjen cinsiyet rolüne sahip olanların oranı %28.8 ($n=356$) ve belirsiz cinsiyet rolüne sahip olanların oranı ise %22.8 ($n=283$) olarak bulunmuştur. Erkek öğrencilerde ise kadınsı cinsiyet rolüne sahip olanların oranı %6.6 ($n=67$), erkeksi cinsiyet rolüne sahip olanların oranı %36.2 ($n=368$), androjen cinsiyet rolüne sahip olanların oranı %29 ($n=295$) ve belirsiz cinsiyet rolüne sahip olanların oranı ise %28.2 ($n=287$) olarak bulunmuştur.

Çift Yönlü ANOVA'ya İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin TCAÖ puanlarının, cinsiyet rolleri ve cinsiyetin ortak etkisine bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini incelemek için çift yönlü varyans analizi (Two-way ANOVA) yapılarak analiz sonuçları Tablo 4'te ve Tablo 5'te verilmiştir.

TCAÖ'den alınabilecek puanlar 25-125 aralığında olup, yüksek puanlar, daha eşitlikçi bir toplumsal cinsiyet algısını ifade etmektedir. Tablo 4 incelendiğinde kadınların TCAÖ puan ortalamasının $\bar{X} = 98.77$ ($ss = 13.69$) iken; erkeklerin toplumsal cinsiyet algısı ölçeği puan ortalamasının $\bar{X} = 84.74$ ($ss = 14.32$) olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet rolü açısından TCAÖ puan ortalaması değerlendirildiğinde de kadınsı cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerin puan ortalamasının $\bar{X} = 95.83$ ($ss = 13.78$), erkeksi cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerin puan ortalamasının $\bar{X} = 88.81$ ($ss = 16.76$), androjen cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerin puan ortalamasının $\bar{X} = 91.98$ ($ss = 15.81$), belirsiz cinsiyet rolüne sahip öğrencilerin puan ortalamasının ise $\bar{X} = 93.12$ ($ss = 15.23$) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.

Cinsiyet Rollerine ve Cinsiyete Göre TCAÖ Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Cinsiyet	Cinsiyet Rollerine	n	Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği			
			$\bar{X}$	ss	Min	Max
Kadın	Kadınsı	456	97.51	12.83	58.27	130.03
Erkek		67	84.39	14.66	45.96	115.68
Toplam		523	95.83	13.78	45.96	130.03
Kadın	Erkeksi	143	101.16	15.76	40.19	130.03
Erkek		368	84.01	14.55	43.31	130.03
Toplam		511	88.81	16.76	40.19	130.03
Kadın	Androjen	356	99.26	13.29	59.15	130.03
Erkek		295	83.47	14.38	49.05	124.07
Toplam		651	91.98	15.81	49.05	130.03
Kadın	Belirsiz	283	99.26	14.27	56.25	130.03
Erkek		287	87.07	13.67	49.05	124.07
Toplam		570	93.12	15.23	49.05	130.03
Kadın	Toplam	1238	98.77	13.69	40.19	130.03
Erkek		1017	84.74	14.32	43.31	130.03

Tablo 5.

Cinsiyet Roller ve Cinsiyete Göre TCAÖ Puanlarına İlişkin Çift Yönlü Varyans Analizi (Two-way ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Cinsiyet Roller	1511.94	3	503.98	2.59	.051
Cinsiyet	84093.42	1	84093.42	432.81	.000
Cinsiyet Roller*Cinsiyet	1770.21	3	590.07	3.03	.028
Hata	436574.73	2247	194.29		
Toplam	19823157.8	2255			

Tablo 5 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algıları üzerinde cinsiyet temel etkisinin $F(1,2247) = 432.81, p < .05$, ve kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha eşitlikçi toplumsal cinsiyet algısına sahip oldukları belirlenmiştir. Diğer yandan cinsiyet rolleri temel etkisinin $F(3,2247) = 3.03, p > .05$ anlamlı olmadığı görülmüştür. Son olarak, toplumsal cinsiyet algısı üzerinde cinsiyet rolleri ve cinsiyetin ortak etkisinin $F(3,2247) = 3.03, p < .05$ anlamlı olduğu görülmektedir. Cinsiyet ve cinsiyet rolleri değişkenlerinin toplumsal cinsiyet algısı puanları üzerindeki etkilerinin kaynağını belirlemek için çoklu karşılaştırmalar testi olarak Scheffe testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular, Tablo 6'da yer almaktadır.

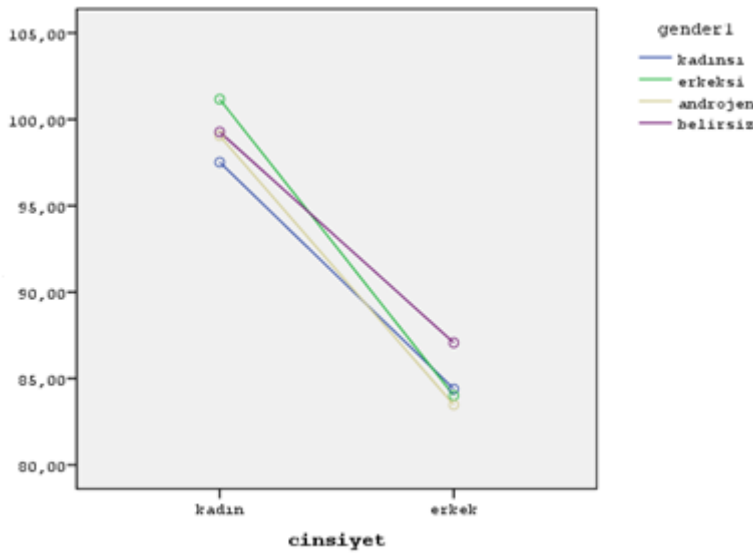
Tablo 6.

Üniversite Öğrencilerinin TCAÖ Puanlarının Cinsiyet Roller Değişkenine Göre İncelenmesine İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Cinsiyet Roller (I)	Cinsiyet Roller (J)	Ortalamalar Farkı (I-J)	SH	p
TCAÖ	Kadını	Erkeksi	7.02*	.86	.00
		Androjen	3.84*	.81	.00
		Belirsiz	2.70*	.84	.02
	Erkeksi	Kadını	-7.02*	.86	.00
		Androjen	-3.17*	.82	.00
		Belirsiz	-4.31*	.84	.00
	Androjen	Kadını	-3.84*	.81	.00
		Erkeksi	3.17*	.82	.00
		Belirsiz	-1.13	.79	.56
	Belirsiz	Kadını	-2.70*	.84	.02
		Erkeksi	4.31*	.84	.00
		Androjen	1.13	.79	.56

Tablo 6 incelendiğinde, Scheffe testi sonucunda kadını cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerin ($\bar{X} = 95.83, ss = 13.78$) TCAÖ puan ortalamalarının erkeksi cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerin ($\bar{X} = 88.81, ss = 16.76$), androjen cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerin ($\bar{X} = 91.98, ss = 15.81$) ve belirsiz cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerin ($\bar{X} = 93.12, ss = 15.23$) TCAÖ puan ortalamalarından anlamlı derecede yüksek olduğu; androjen cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerin ($\bar{X} = 91.98, ss = 15.81$) ve belirsiz cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerin ($\bar{X} = 93.12, ss = 15.23$) TCAÖ puan ortalamalarının erkeksi cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerin ($\bar{X} = 88.81, ss = 16.76$) TCAÖ puan ortalamalarından anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir. Androjen ve belirsiz cinsiyet rollerini benimseyen öğrencilerin TCAÖ puan ortalamaları arasında ise anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Çift yönlü ANOVA sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve cinsiyet rollerine göre TCAÖ puan ortalamalarının grafiği Şekil 1'de yer almaktadır.

Şekil 1.

Üniversite Öğrencilerinin TCAÖ Puanlarının Cinsiyet ve Cinsiyet Rollerine Göre Dağılımı

Şekil 1 incelendiğinde kadınlar arasında sırasıyla erkeksi cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerin, belirsiz cinsiyet rolüne sahip öğrencilerin ve androjen cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerin kadınsı cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerden daha yüksek toplumsal cinsiyet algısı puanlarına sahip oldukları görülmektedir. Erkekler arasında ise sırasıyla belirsiz cinsiyet rolüne sahip öğrencilerin, kadınsı cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerin, erkeksi cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerin androjen cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerden daha yüksek toplumsal cinsiyet algısı puanlarına sahip oldukları görülmektedir.

TARTIŞMA

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin, toplumsal cinsiyet algısında toplumsal cinsiyet rolü ile cinsiyet ortak etkisini incelemektir. Araştırmadan elde edilen bulgular, üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algıları üzerinde cinsiyet temel etkisinin, cinsiyet rolleri ve cinsiyet ortak etkisinin anlamlı olduğunu ancak cinsiyet rolleri temel etkisinin anlamlı olmadığını göstermektedir.

İlk olarak üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı değerlendirildiğinde, "Çalışma hayatı kadının ev işlerini aksatmasına neden olmaz." maddesine ilişkin olarak hem erkek hem de kadın katılımcıların %20'den fazlası bu konuda kararsız olduklarını; kadınların %13'ü erkeklerin ise yaklaşık 1/3'ü kadınların çalışmasının ev işlerini aksatacağını düşündüklerini ifade etmektedirler. Bu oldukça çarpıcı bulgulardan birisidir. Ev işlerinin kadının görevi olduğu düşüncesi oldukça geleneksel bir bakış açısı sunmakta ve kadınlar azımsanmayacak bir oranda ev işlerini kendi sorumlulukları olarak algılamaktadırlar. Bu düşüncenin yaygınlaşmasında kültürel öğrenmelerin de önemli bir etkisinin olabileceği düşünülmektedir. Cinsiyet kültürü ile ilgili araştırmalarda da kadın ve erkek rollerinin farklılaşmasında kültürel faktörlerin rolü vurgulanmaktadır (Ersoy, 2009; Güngör, 1998). Bu bağlamda kültürel değerler de göz önüne alındığında, kadının iş yaşamına katılma oranı artarken evle ilgili görevler konusunda sorumluluğu üstlenmeye devam ettiği ve geleneksel rollerin henüz tam anlamıyla değişmediği anlaşılmaktadır. Nitekim Özçatal (2011) da çalışmasındaki evli kadınların tamamına yakınının ev işlerini eşlerinden hiçbir yardım görmeden kendilerinin yaptıklarını ortaya koymuştur.

Araştırmada elde edilen çarpıcı bulgulardan bir diğeri ise kadınların yaklaşık 1/3'ünün; erkeklerin %50'den fazlasının kadınların erkekler tarafından korunması gerektiği düşüncesine

katıldıklarını ifade etmiş olmalarıdır. Burada yeniden kültürel faktörlerin öneminin ortaya çıktığı söylenebilir. Lupton (2002; akt. [Ersoy, 2009](#)) kadınlara ve erkeklere yönelik bakış açısının toplum tarafından cinsiyet rollerine yüklenen anlamlarla belirlendiğinden bahsetmektedir. Bizim toplumumuzda da geçmişten günümüze kadınların erkekler tarafından korunması kollanması gerektiğine dair bir düşüncenin yerleşmiş olduğu düşünülecek olursa, hem kadınlarda hem de erkeklerde bu düşünceye katılma oranının yüksek olması toplumsal ve kültürel faktörlere bağlanabilir.

Bu bulgulara ek olarak, erkeklerin yaklaşık %50'si evin reisinin erkek olması gerektiğini düşünürken; kadınlarda bu oran yaklaşık %8'dir. Ersoy'un (2009) araştırmasında da benzer bir ifade olan "erkeğin kadınlardan üstün olduğu ve evde erkeğin sözünün geçtiği" ile ilgili düşüncüyü erkeklerin %35'i ve kadınların %18'i uygun bulmuştur. Konuyla ilgili ülkemizde kabul edilen yasalar incelendiğinde, 1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe giren medeni kanuna kadar Türk Medeni Kanunu'nda "aile reisi kocadır" ifadesi yer aldığı görülmektedir. 2002 yılında kabul edilen medeni kanunla "evlilik birliğini eşler beraber yönetirler" maddesi yer almaktadır. Geleneksel rollerin kültürle birlikte yasalarla da desteklenmesinin bu algıların oluşmasında etkili olduğu düşünülebilir. Türk Medeni Kanunu'nda ilgili ifadeler değişmiş olmasına rağmen kültürün, bakış açılarının ve kalıp yargıların değişimi çok kolay olmamaktadır. Eski yasada kullanılan "aile reisi kocadır" ifadesi erkeklerin lehine bir ifade olarak değerlendirilebileceğinden özellikle erkeklerin bu tutumu sürdürmesi anlaşılır hale gelmektedir.

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin TCAÖ toplam puanları incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin puan ortalamalarının ($\bar{X} = 92.45$, $ss = 15.63$), TCAÖ'nün kullanıldığı ve yetişkinlerle gerçekleştirilen iki çalışmada (Altuntaş ve Altınova, 2015; Kadir Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi, 2016) elde edilen puan ortalamalarından ($\bar{X} = 87.01$, $ss = 19.21$; $\bar{X} = 77.40$, $ss = 7.78$) yüksek olduğu görülmektedir. Benzer şekilde eğitim düzeyinin artmasıyla toplumsal cinsiyet algısının daha eşitlikçi olduğuna dair araştırma bulguları mevcuttur ([Altuntaş ve Altınova, 2015](#); [Kodan Çetinkaya, 2013](#)). Eğitim düzeyinin artmasının bireylerin daha açık fikirli olmasına, içinde yaşadıkları toplumdan ve kültüründen daha az etkilenmelerine olanak sağladığı ([Kodan Çetinkaya, 2013](#)), özellikle üniversite düzeyinde eğitim alınmasının kişilere toplumsal cinsiyet rollerine dair çağdaş bir bakış açısı kazanmalarında etkili olabileceği düşünülmektedir ([Yılmaz ve diğ., 2009](#)).

Araştırmanın amaçları doğrultusunda üniversite öğrencilerinin cinsiyet rollerine göre dağılımı incelendiğinde de erkeklerin %36'sı kendilerini erkeksi (maskülen) rolde tanımlarken; kadınların da %36'si kendilerini kadınsı (feminen) rolde tanımlamışlardır. Erkeksi rol, erkeğin kadından üstün olduğu düşüncesini beraberinde getirmekte ve ikili ilişkilerdeki şiddet son derece normal olarak kabul görmekte, bu bakış açısı da kadına yönelik şiddete tolerans göstermeyi beraberinde getirebilmektedir (McCarthy, 1987; akt. [Kuiper, 1990](#)). Benzer şekilde kadınsı cinsiyet rolü de kadının daha pasif olması temeline dayandığı için kadınları tacize ve şiddete maruz kalmaya daha yatkın hale getirebilmektedir ([Kuiper, 1990](#)).

Araştırmada cinsiyet rolü ile ilgili elde edilen bir diğer bulgu da kendini androjen rolde tanımlayan kadınların ve erkeklerin oranının yaklaşık 1/3 olduğudur. Bu bulgunun alanyazındaki araştırmalarla paralellik gösterdiği söylenebilir. Bem (1975) çalışmasına katılan erkeklerin %34'ünün ve kadınların %27'sinin androjen cinsiyet rolü özellikleri gösterdiklerini bulmuştur. Başka bir araştırmada, erkek katılımcıların %28'inin ve kadın katılımcıların %17'sinin androjen rolü özellikleri gösterdiği belirtilmiştir ([Ersoy, 2009](#)). Androjen cinsiyet rolünün görülmesi, kadınların erkeksi erkeklerin de kadınsı özelliklere de sahip olduğunun bir göstergesi olarak düşünülebilir. Buradan yola çıkılarak androjen rol, bireylerin hem kendi cinsiyetine hem de diğer cinsiyete uygun bulunan rollerin ikisini de yüksek düzeyde benimsemesi olarak tanımlanabilir ([Lips, 2008](#)). Geleneksel standartlara uymayarak hem erkeksi hem de kadınsı rollerin yüksek düzeyde benimsenmesinin avantajlı bir durum olduğu söylenebilir. Çünkü kadınların yüksek

oranda işgücüne katılmasının ve erkeklerin sıklıkla ev işleriyle ilgili rolleri paylaşmasının değişen bir toplum yapısına işaret ettiğinden bahsedilmektedir (Guastello ve Guastello, 2003). Bu bağlamda da bu araştırmada hem kadın hem de erkek katılımcıların yüksek oranda androjen cinsiyet rolü özelliği göstermeleri toplumumuzdaki değişimin habercisi olarak yorumlanabilir.

Bir diğer bulgu olan toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki cinsiyet temel etkisinin anlamlı olduğu değerlendirildiğinde, kadınların toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamalarının erkeklerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Alanyazında erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre toplumsal cinsiyet algısına yönelik daha geleneksel bakış açısına sahip olduklarına ilişkin benzer araştırma bulguları bulunmaktadır (Aşılı, 2001; Aylaz, Güneş, Uzun ve Ünal, 2014; Frieze ve diğ., 2003; Güvenç, 1996; Kabasakal ve Girli, 2012; Kimberly ve Mahaffy, 2002; Kodan Çetinkaya, 2013; Kulik, 1999; Öngen ve Aytaç, 2013; Pınar ve diğ., 2008; Çelik ve diğ., 2013; Zhang, 2006). Bir başka ifadeyle, gerek ülkemizde gerek yurt dışında üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarını belirlemeye yönelik yapılan çalışmalar sonucunda kadın öğrencilerin cinsiyete yönelik düşüncelerinin erkek öğrencilere göre daha eşitlikçi olduğu bulunmuştur.

Araştırma bulgularından yola çıkılarak, kadın üniversite öğrencilerinin, toplumdaki olası kalıp yargıları azaltmaya, kadın ve erkeğe yüklenen geleneksel rollerle birlikte geleneksel bakış açısını dönüştürmeye yönelik daha olumlu bir tutum sergiledikleri söylenebilir. Bununla birlikte, erkek öğrencilerin toplumsal cinsiyet algılarına ilişkin daha geleneksel bir bakış açısına sahip olmaları bu durumun erkeklerin yararına olması ve toplum tarafından da desteklenmesi ile ilişkilendirilebilir (Vefikuluçay ve diğ., 2007). Bir başka ifadeyle, erkeklerin gücün kendilerinde olmasından memnun oldukları ve toplumsal destek gördükleri için de bu tutumlarını daha da pekiştirdikleri düşünülebilir (Aylaz ve diğ., 2014). Kadın öğrencilerin toplumsal cinsiyet algıları açısından daha eşitlikçi bir tutuma sahip olmaları da erkeklerle eşit pozisyona sahip olmaya yönelik güçlü istekleri ile açıklanabilir (Kodan Çetinkaya, 2013; Kulik, 1999).

Araştırmanın diğer bulguları değerlendirildiğinde, cinsiyet rollerinin üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algıları üzerinde yalnız başına anlamlı bir faktör olmadığı cinsiyet faktörüyle bir araya geldiğinde anlamlı hale geldiği görülmektedir. Yani cinsiyete göre cinsiyet rollerindeki farklılaşmanın toplumsal cinsiyet algısına etkisinin anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Daha ayrıntılı olarak açıklamak gerekirse, kadınlar arasında sırasıyla erkeksi, belirsiz ve androjen cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerin kadınsı cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerden daha yüksek toplumsal cinsiyet algısı puanlarına sahip oldukları görülmektedir. Erkekler arasında ise sırasıyla belirsiz, kadınsı ve erkeksi cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerin androjen cinsiyet rolünü benimseyen öğrencilerden daha yüksek toplumsal cinsiyet algısı puanlarına sahip oldukları görülmektedir. Yani kadınlarda daha çok erkeksi ve belirsiz cinsiyet rollerinin erkeklerle ise belirsiz ve kadınsı cinsiyet rollerinin görüldüğü söylenebilir.

Alanyazında cinsiyet ve toplumsal cinsiyet algısı ile ilgili sınırlı sayıda katılımcıyla gerçekleştirilen çok sayıda araştırma bulgusuna (Aşılı, 2001; Aylaz, Güneş, Uzun ve Ünal, 2014; Frieze ve diğ., 2003; Güvenç, 1996; Kabasakal ve Girli, 2012; Keith ve Jacqueline, 2002; Kimberly ve Mahaffy, 2002; Kodan Çetinkaya, 2013; Kulik, 1999; Öngen ve Aytaç, 2013; Pınar ve diğ., 2008; Çelik ve diğ., 2013; Vefikuluçay ve diğ., 2007; Yılmaz ve diğ., 2009; Zhang, 2006) rastlanmakla birlikte cinsiyet rolleri ve toplumsal cinsiyet algısı ile ilgili bir araştırmaya rastlanmamıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular, cinsiyet rolleri açısından değerlendirildiğinde, erkeksi cinsiyet rolü baskın, baskıya direnen, akılcı, atılgan, korkusuz, güvenli, bağımsız, soğukkanlı, güçlü, katı, saldırgan, aktif ve problem çözme becerilerinde başarılı olma özellikleri ile açıklanmaktadır. Kadınsı cinsiyet rolü ise sevecen, duygusal, hassas, ılımlı, bağımlı, şefkatli, boyun eğen, mütevazı, narin, bakım veren, pasif gibi sıfatlarla tanımlanmaktadır (DeLisi ve Soundranayagam, 1990; Dökmen, 2012; Eagly ve diğ., 2010; Lips, 2008; Sunar, 1982). Araştırma bulgularına göre, erkeksi yani daha aktif bir rol üstlenen kadınların daha eşitlikçi bir bakış açısına sahip olduğu; kadınsı yani daha pasif bir rol üstlenen erkeklerin ise

daha geleneksel bir bakış açısına sahip olduğu sonucu elde edilmiştir. Altınova ve Duyan (2013) kadınlara ve erkeklere ilişkin ayrımcılığın, eşitsizliğin ve geleneksel tutumların devam etmesinde toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının çok önemli bir unsur olarak karşımıza çıktığından bahsetmektedir. Bu noktada, kadınların kadınsı erkeklerin erkeksi rolleri yani toplumsal cinsiyet kalıp yargılarını sürdürmesinin geleneksel tutumu desteklediği düşünülebilir. Bu bilgiden hareketle, toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının aksine erkeksi rolü benimseyen kadınların daha eşitlikçi bir tutuma sahip olmaları anlaşılır hale gelmektedir.

Ayrıca araştırma bulgularından kadınların ağırlıklı olarak erkeksi rolü benimsediği anlaşılmaktadır. Buna ek olarak üniversitede öğrenim gören öğrencilerin kadın ve erkek oranları açısından önemli bir fark olmadığı görülmektedir. Attanapola (2004) günümüzde kadının eğitim düzeyinin yükseldiği ve çalışma yaşamına girdiği toplumlarda kadın ve erkeklerin üstlendiği geleneksel rollerin kadının lehine değişmeye başladığına işaret etmektedir. Kadınların üstlendiği geleneksel rollerin özellikle kadınlar arasında da olsa değiştiğine yönelik bu bulgu, bizim ülkemizde de geleneksel rollerin değişmeye başladığının bir göstergesi olarak düşünülebilir.

Araştırmanın bulguları değerlendirilirken araştırmanın sınırlılıklarının da ele alınması önemlidir. Araştırmanın sınırlılıklarından birisi verilerin kendini anlatma teknikleri ile toplanması ve araştırma grubunun sadece Dokuz Eylül Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerden oluşmasıdır. Bunların yanında, üniversite genelini kapsayan geniş bir örnekleme ulaşılmamasının da daha güvenilir bulgular elde edilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgular kapsamında bazı önerilerin sunulması mümkündür. Toplumsal cinsiyet algısı ve rollerine yönelik geleneksel bakış açısını dönüştürmek için müdahale ve eğitim programları ile üniversite öğrencilerinin bilinçlendirilerek eşitlikçi bakış açısının yaygınlaştırılması önerilebilir. Bu müdahale programlarının içeriğinde cinsiyet rolü konusuna da yer verilebilir. Ek olarak, bu araştırma bulgularından yola çıkılarak erkek öğrencilerin daha geleneksel bir bakış açısına sahip olduğu göz önüne alındığında, özellikle erkeklere yönelik müdahale programlarının planlanmasının önemli olduğu söylenebilir. Ayrıca, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda geleneksel değerlere sahip olduğu belirlenen üniversite öğrencilerinin bu tutumlarını etkileyen faktörlerin nitel araştırma yöntemleri kullanılarak derinlemesine incelenmesi önerilebilir. Son olarak, toplumsal cinsiyet algısını dönüştürmeye yönelik yapılacak seminer ya da konferanslarla üniversite öğrencilerinin farkındalık düzeyleri arttırılabilir. Konu ile ilgili düzenlenecek sempozyum ve panellerde ise özellikle erkek öğrencilerin de katılımlarının desteklenerek toplumsal cinsiyet ve rollerin kadın ve erkek öğrenciler tarafından bir arada tartışılmasının sağlanmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akın, A. ve Demirel, S. (2003). Toplumsal cinsiyet kavramı ve sağlığa etkisi. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 25 (4), 73- 82.
- Aksoy, N. (2006). *Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ve kadının statüsü genel müdürlüğünün rolü*. Kadın statüsü uzmanlığı tezi, T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Akyüz, B. (2011). *1965-1970 dönemi Türk sinemasında toplumsal cinsiyet, bedensellik ve dans temsiliyetleri*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Altınova, H. H. ve Duyan, V. (2013). Toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 24(2), 9-22.
- Altuntaş, O. ve Altınova, H. H. (2015). Toplumsal cinsiyet algısı ile sosyo-ekonomik değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(6), 83-100.
- Aşılı, G. (2001). *Üniversite öğrencilerinin cinsiyet rolleri ve ego durumları arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Attanapola, C. T. (2004). Changing gender roles and health impacts among female workers in export-processing industries in Sri Lanka. *Social and Medicine*, 58, 2301-2312.

- Aydın, B. ve Kavuncu, A. N. (1991). Farklı sosyo-ekonomik düzeylerdeki lise öğrencilerinde cinsiyet rollerinin araştırılması. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 1 (2), 23-39.
- Aylaz, R., Güneş, G., Uzun, Ö. ve Ünal, S. (2014) Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolüne yönelik görüşleri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 23(5), 183-189.
- Basow, S. A. (1992). *Gender stereotypes and roles* (3rd ed.). Pacific Grove, CA: Brooks/Cole Publishing.
- Bem, S. L. (1975). Sex role adaptability: One consequence of psychological androgyny. *Journal of Personality and Social Psychology*, 31, 634-643.
- Bhasin, K.(2000). *Understanding gender*. New Delhi: Kali for Women.
- Bhasin, K. (2003). *Toplumsal cinsiyet "bize yüklenen roller"* (Çev. K. Ay). İstanbul: Kadın Dayanışma Vakfı Yayınları.
- Burger, J.M. (2006). *Kişilik*. (Çev. İ.D. Erguvan Sarıoğlu). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Büyükoztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (8. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- Cangöz, İ. (2013). *İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Farkındalığı ve Cinsiyetçi Şiddetle İlgili Görüşleri*. İletişim, 19, 41-64.
- Çelik, A. S., Pasinlioğlu, T., Tan, G. ve Koyuncu, H. (2013). Üniversite öğrencilerinin cinsiyet eşitliği tutumlarının belirlenmesi. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 21(3), 181-186.
- De Lisi, R. ve Soundranayagam, L. (1990). The conceptual structure of sex role stereotypes in college students. *Sex Roles*, 23, 593-611.
- Deaux, K. ve Lewis, L. (1984). Structure of gender stereotypes: Interrelationships among components and gender label. *Journal of Personality and Social Psychology*, 46, 991-1004.
- Dökmen, Z. (1991). Bem Cinsiyet Rolü Envanteri'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 35 (1), 81-89.
- Dökmen Z. Y. (1999). Bem cinsiyet rolü envanteri kadınsılık ve erkeksilik ölçekleri Türkçe formunun psikometrik özellikleri. *Kriz Dergisi*, 7(1): 27-40.
- Dökmen, Z. Y. (2012). *Toplumsal Cinsiyet: Sosyal Psikolojik Açıklamalar*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Eagly A. H., Wood, W. ve Diekmann, A. B. (2000). Social role theory of sex differences and similarities: A current appraisal. In T. Eckes and H. M. Trautner (Eds.). *The Developmental Social Psychology of Gender* (pg. 123-174). NJ: Erlbaum.
- Ersoy, E. (2009). Cinsiyet kültürü içerisinde kadın ve erkek kimliği (Malatya örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 209-230.
- Evans, C. ve Diekmann, A.B. (2009). On motivated role selection: gender beliefs, distant goals, and career interest. *Psychology of Women Quarterly*, 33, 235-349.
- Frieze, H. I., Ferligoj, A., Kogovsek, I., Horvat, J. ve Sarlija, N. (2003). Gender role attitudes in university students in the USA, Slovenia and Croatia. *Psychology of Women Quarterly*, 27, 256-261.
- Girginer, U. H. (1994). *Türk toplumunda cinsiyet rolleri algısı*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Guastello, D. D. ve Guastello, S. J. (2003). Androgyny, gender role behavior, and emotional intelligence among collage students and their partners. *Sex Roles*, 49, 663-673.
- Güngör, E. (1998). *Değerler Psikolojisi Üzerinde Araştırmalar*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Güvenç, G. (1996). Perceptions of female and male university students about domestic interactions and their attitude towards social gender roles. *Journal of Psychiatry Psychology Psychopharmacology*, 4(1), 34-40.
- Kabasakal, Z. ve Girli, A. (2012). Üniversite öğrencilerinin kadına yönelik şiddet hakkındaki görüşlerinin, deneyimlerinin bazı değişkenler ve yaşam doyumu ile ilişkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), 105-123.
- Kadir Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi (2016). *Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Algısı Araştırması 2016*. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi.
- Kağıtcıbaşı, Ç. (1999). *Sosyal psikoloji*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kahraman, L., Kahraman, A. B., Özansoy, N., Akıllı, H., Kekillioğlu, A. ve Özcan, A. (2014) Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi toplumsal cinsiyet algısı araştırması. *Turkish Studies*, 9(2), 811-831.
- Kavuncu, N. (1987). *Bem Cinsiyet Rolü Envanteri'nin Türk toplumuna uyarlama çalışması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Keith, B. ve Jacqueline, S. (2002). Parent And Adolescent Gender Role Attitudes In 1990's Great Britain. *Sex Roles*, 46 (7/8): 239-244.
- Kimberly, A. ve Mahaffy, K. (2002). The gendering of adolescents' childbearing and educational plans: Reciprocal effects and the influence of social context. *Sex Roles* 46(11/12): 403-417.
- Kodan Çetinkaya, S. (2013). Üniversite öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Nesne*, 1 (2), 21-43.

- Kottak, P.G. (2002). İnsan çeşitliliğine bir bakış. S. Altuntek, B. Aydın, D. Erdal, (Ed.), *Antropoloji içinde* (s. 442-463). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Kuiper, S.A. (1990). *College students' attitudes toward gender roles and acquaintance rape* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Iowa State University, Ames, IOWA.
- Kulik, L. (1999). Gendered personality disposition and gender role attitudes among Israeli students. *The Journal of Social Psychology*, 139(6), 736-747.
- Lips, H. M. (2008). *Sex and Gender: An Introduction* (Sixth Edition). Boston: McGraw-Hill.
- Oakley A. (1985). *Sex, Gender and Society*. Aldershot, Hants: Gower/Maurice Temple Smith.
- Öngen, B. ve Aytaç, S. (2013). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve yaşam değerleri ilişkisi. *Sosyoloji Konferansları*, 48(2), 1-18.
- Özçatal, E. Ö. (2011). Ataerkillik, toplumsal cinsiyet ve kadının çalışma yaşamına katılımı. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21-39.
- Özen, D. (1992). *Annenin çalışma durumu ve ebeveynin benimsediğı cinsiyet rolü değişkenlerinin çocuğun cinsiyet özelliklerine ilişkin kalıp yargılarının gelişimi üzerindeki rolleri*. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Pınar, G., Taşkın L. ve Eroğlu, K. (2008). Başkent Üniversitesi yurdunda kalan gençlerin toplumsal cinsiyet rol kalıplarına ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 15(1), 47-57.
- Çelik, A. S., Pasinlioğlu, T., Tan, G. ve Koyuncu, H. (2013). Üniversite öğrencilerinin cinsiyet eşitliğı tutumlarının belirlenmesi. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 21(3), 181-186.
- Staggenborg, S. (1998). *Gender, family and social movements*. California: Pine Forge Press.
- Sunar, D. (1982). Female stereotypes in United States and Turkey. *Journal of Cross Cultural Psychology*, 13, 445-460.
- Sunderland, J. (1994). *Exploring gender: Questions and Implications for English Language Education*. London: Prentice Hall.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate analysis*. California State University Northridge, USA: Harper Collins College Publishers.
- Vefikuluçay, D., Demirel, S., Taşkın, L. ve Eroğlu, K. (2007). Kafkas Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 14 (2): 12-27.
- Yılmaz, D. V., Zeyneloğlu, S., Kocaöz, S., Kısa, S., Taşkın, L., Eroğlu, K., (2009). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 777-792.
- Williams, J. E.ve Best, D. L. (1982). *Measuring sex stereotypes: A thirty nation study*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Zeyneloğlu, S. (2008). *Ankara'da hemşirelik öğrenimi gören üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları*. Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zhang, N. (2006). Gender role egalitarian attitudes among Chinese college students. *Sex Roles*, 55(7- 8), 545-553.

Examination of Gender Perception of University Students According to Sex and Sex Roles

Erol Esen, PhD

Şehit Cesur Elementary School-Türkiye
midfielder_1912@hotmail.com

Prof. Diğdem Müge Siyez, PhD

Dokuz Eylul University-Türkiye
didem.siyez@deu.edu.tr

Yağmur Soylu, PhD

Dokuz Eylul University-Türkiye
yagmur.soylu@deu.edu.tr

Gülce Demirgürz, MA Student

Dokuz Eylul University (Master student)-Türkiye
gulce_43@hotmail.com

Abstract:

The purpose of the study is to examine effect of sex and sex roles on gender perception. A total of 2255 bachelor students (1238 female and 1017 male) were included in the sample. Research data was collected via Gender Perception Scale, Bem Gender Role Inventory, and personal information form. Two-way Anova was performed to data regarding sample. The distribution of categorisations in the sample according to sex role showed that amongst females 36.8 % were sex-typed as feminine, 11.6 % as masculine, 28.8 % as androgynous, and 22.8% as undifferentiated. On the other hand, amongst males 36.2% as masculine, 6.6 % as feminine, 29 % as androgynous, and 28.2 % as undifferentiated. Moreover, analyses revealed that there was a significant interaction effect between the gender role and sex on the gender perception. The findings were discussed in the light of the related literature.

Keywords: Gender perception, sex roles, university students

**E-Uluslararası Eğitim
Araştırmaları Dergisi,
Cilt: 8, Sayı: 1, 2017, ss. 46-63**

DOI: 10.19160/5000197327

Received : 2016-07-29
Revision1: 2016-11-17
Revision2: 2017-02-19
Accepted : 2017-03-29

Önerilen Atıf

Esen, E., Soylu, Y., Siyez, D. M ve Demirgürz, G. (2017). Examination of gender perception of university students according to sex and sex roles. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Vol: 8, No: 1, 20XX, pp. 46-63, DOI: 10.19160/5000197327

EXTENDED ABSTRACT

Problem: While sex defines the genetic, physiological and biological characteristics that the individual bears from birth and possesses as a woman or man, gender defines the meanings and expectations that the society and culture assigns in social terms to be female or male (Dökmen, 2012; Oakley, 1985). Gender is a multidimensional concept to explain the roles, judgments and values in regard to how women and men are perceived, thought and expected to behave by the society (Akin & Demirel, 2003; Altınova & Duyan, 2013; Staggenborg, 1998). It is observable that the roles which women and men assume in society involve roles and responsibilities that are determined by culture and can change in time, rather than a natural and spontaneous work sharing (Bruess & Greenberg, 2009).

Gender roles, regarded as a dimension of the gender concept, describe characteristics and behaviors that are traditionally attributed to both sexes. Women and men are expected to adhere to these roles which are shaped by society's expectations (Dökmen, 2012). It is possible to classify the roles of women and men in terms of gender roles as traditional and egalitarian roles. While the roles imposed on women within the traditional roles refer to unequalitarian responsibilities and duties, such as being responsible for the household and being inactive in business life, men are expected to be responsible for the livelihood of the house and to be the head of the household. But however the egalitarian roles and perspective can be summarized as sharing equally the responsibilities of women and men in family, career, marriage, social and educational life (Akin & Demirel 2003; Basow, 1992; Dökmen, 2012).

When considering that universities are the basic institutions to lead the community towards advancement and transformation, university students are expected to have a more egalitarian approach to gender roles and gender perceptions. However, both in our country and abroad, studies made to determine the gender perception of university students show us that women have a more egalitarian perspective than men, while men, especially, maintain the traditional perspective about the gender perception (Aşılı, 2001; Aylaz, Güneş, Uzun, & Ünal, 2014; Frieze, Ferligoj, Kogovsek, Horvat, & Sarlija, 2003; Güvenç, 1996; Kabasakal & Girli 2012; Keith & Jacqueline, 2002; Kimberly & Mahaffy, 2002; Kodan Çetinkaya, 2013; Kulik, 1999; Vefikuluçay, Demirel, Taşkın, & Eroğlu, 2007; Yılmaz et al., 2009; Zhang, 2006). It is remarkable that the studies, made in our country with university students, include a limited number of participants. It is believed that, a more reliable profile can be obtained with a study that includes the university in a whole and that, determining, what these roles imposed on women and men in society mean for university students, is significant in terms of interference endeavors to reduce the possible stereotypes and change the traditional view point. This study aims to analyze the impact of sex roles and sexes on the gender perception among university students.

Method:

Population and Sample

The population of the study consists of Dokuz Eylül University students who continue their undergraduate education. Multi-stage sampling was used to recruit participants. The sample consisted of 1238 female (54.9%) and 1017 male (45.1%), 719 freshmen, 580 sophomores, 549 juniors, and 407 seniors. Participants' aged ranged from 17 to 45 ($M= 21.32$, $SD= 2.29$).

While the Gender Perception Scale (Altınova & Duyan, 2013) was used, in the study, for the evaluation of the gender perception and the BEM Sex Role Inventory (Bem, 1974; Kavuncu, 1987) for the evaluation of the gender roles, a personal information form was used for obtaining the demographic information of the university students.

Legal permission was obtained from the Ethical Board of Dokuz Eylul University. All participants filled out the measures in the fall of 2015. All participants were informed that their participation

was voluntary and that they could leave the classroom if they did not want to participate in the study. It took approximately 30-40 min to complete the measures.

To analyze common impact of sex and gender roles on students' gender perception two-way analysis of variance (ANOVA) was made. Before Two-way ANOVA all assumptions were checked.

Findings: As recommended by Bem (1981), the participants were classified on the basis of a median split into four distinct gender role groups: masculine, feminine, androgynous, and undifferentiated. Median on masculinity scale was 104 and on the femininity scale was 111. This gender role groups produced the following distribution (see. Table 3).

As it seen Table 3, It is found that the rate of having feminine sex role among the female students are 36.8 percent ($n=456$), the rate of having masculine sex role 11.6 percent ($n=143$), the rate of having androgen sex role 28.8 percent ($n=356$) and ambiguous sex role 22.8 percent ($n=283$). For male students; the rate of feminine sex role is 6.6 percent ($n=67$), the rate of masculine is 36.2 percent ($n=368$), the rate of androgen sex role is 29 percent ($n=295$), and ambiguous sex role is 28.2 percent ($n=287$).

Two-way ANOVA was used to examine whether points of the gender perception scale of university students present significant differences according to gender roles and common effect on sex. Results of the analysis were given Table 5.

As it seen Table 5, Sex impact on university students gender perception is significant and $F(1,2247) = 432.81, p < .05$, gender roles and common effect of sex are significant and $F(3,2247) = 3.03, p < .05$. Basis impact of gender roles is not significant and $F(3,2247) = 3.03, p > .05$. Scheffe test as a multiple comparison test was made to determine impact of the source of sex and gender roles variables on the points of gender perceptions.

As it seen Table 6; according to Scheffe test results points of the gender perception scale of the students who adopt feminine sex role ($\bar{X} = 95.83, ss = 13.78$) are significantly higher than points of the students who adopt masculine sex role ($\bar{X} = 88.81, ss = 16.76$), androgen sex role ($\bar{X} = 91.98, ss = 15.81$) and ambiguous sex role ($\bar{X} = 93.12, ss = 15.23$).

Points of the gender perception scale of the students who adopt androgen sex role ($\bar{X} = 91.98, ss = 15.81$) and who adopt ambiguous sex role ($\bar{X} = 93.12, ss = 15.23$) are significantly higher than students who adopt masculine sex role ($\bar{X} = 88.81, ss = 16.76$). There are not significant differences between the students who adopt androgen and ambiguous sex role.

Discussion: The purpose of the study was to examine gender roles and common impact of sex on gender perception by evaluating gender roles and gender perception of the university students. The findings obtained from the study shows that common impact of sex, gender roles and basis impact of sex are significant on gender perception of the university students but not on the basis impact of the gender roles.

When evaluating the finding of significant sex basis effect on gender perception, it was seen that women's perception of gender point average is higher than men. Similar findings are found that male students have more traditional perspective to perception of gender than female students in the body of literature (Aşılı, 2001; Frieze et al. 2003; Güvenç, 1996; Keith & Jacqueline, 2002; Kulik 1999). In other saying, it was found either our country or abroad female students have more egalitarian thoughts to sex compared to male students according to researches to determine university students' perception of gender.

Based on findings of the study, it can be said that female university students have more positive attitudes to convert traditional point of view with anticipatory roles for women and men and reduce stereotypes in society. It can be related male students have more traditional point of view about gender perception to this situation benefits for men and support of society

(Vefikuluçay et al., 2007). It is thinkable that men strengthen these attitudes because they are glad to have power and also they are supported by society (Aylaz et al., 2014). It can be explained female students have more egalitarian attitudes about gender perception because of their strong desire to be equal with men (Kodan Çetinkaya, 2013; Kulik, 1999).

When evaluating other findings of the study; It is seen that alone gender roles are not a significant factor on university students' perception of gender, but it becomes significant when it comes together with sex factor. It was concluded that variation of gender roles effect is significant to perception of gender according to sex. If enlarging upon, it is seen that respectively among the women who adopted masculine, ambiguous and androgen gender roles have higher points of perception of gender than who adopted feminine sex role. As for men who adopted ambiguous, feminine and masculine gender roles have higher points than who adopted androgen gender roles. As a result it can be said women show more masculine and ambiguous roles, men show more ambiguous and feminine roles.

It is possible to present some recommendations within findings which are obtained from research. It can be suggested the promotion of an egalitarian perspective with intervention and education programs informing university students to transform the traditional point of view and perception of gender roles. In the context of this intervention programs can be given room for the subject of the gender role. It can be said that planning intervention programs for men especially important on the basis of these research findings when male students have a more traditional point of view is taken into consideration. Furthermore, it is advisable to examination of the factors that affect university students' traditional values regarding gender equality by using qualitative research methods. Finally, levels of awareness of university students can be increased to transform the perception of gender by holding seminars and conferences. Particularly supporting of participation of male students are thought to be important to ensuring discussion about gender and roles by male and female students together in the symposium and the panels will be held about the subject.